

Apollon Yhteiskoulun lukion ohjaussuunnitelma

(Päivitetty 12.10.2023)

Apollon Yhteiskoulun lukion ohjaussuunnitelman pohjana on käytetty Pääkaupunkiseudun laadukkaan ohjauksen mallia (2012).

Ohjaussuunnitelman sisältö:

1. Laadukkaan ohjauksen kriteerit
2. Ohjauksen tavoitteet ja periaatteet Apollon Yhteiskoulun lukiossa
3. Koko koulu ohjaa – ohjauksen vastuunjako
4. Opinto-ohjauksen muodot
5. Lukion ohjauksen vuosikello

Laadukkaan ohjauksen kriteerit

1. Mikä on lukion ohjaussuunnitelma?

- ohjaussuunnitelma on opetussuunnitelman osa
- lukiokohtaisessa ohjaussuunnitelmassa kuvataan lukion ohjaustoiminta ja -työnjako sekä ohjaustoiminnan tavoitteet
- ohjaussuunnitelma laaditaan lukion henkilökunnan yhteistyönä
- ohjaussuunnitelmasta opiskelija saa tietoa siitä, miten hän voi saada tukea ohjaustoimintaan osallistuvilta henkilöiltä ja mitkä heidän tehtävänsä ovat ohjauskokonaisuudessa

2. Koko koulu ohjaa

- lukion koko henkilökunta on sitoutunut ohjaukseen
- henkilökunnalla on selkeä ohjauksen vastuualueiden työnjako

3. Opiskelija saa jatkuvaa ja tarvelähtöistä ohjausta koko lukioajan

- ohjausta tarjotaan suunnitelmallisesti kaikille opiskelijoille
- ohjausta toteutetaan oikea-aikaisesti
 - tuetaan opiskelijan lukio-opintojen etenemistä
 - toteutetaan tiettyjä kaikille opiskelijoille yhteisiä rakenteita
 - vastataan opiskelijan henkilökohtaisiin ohjaustarpeisiin
- ohjaukselle on luotu selkeät ja toimivat rakenteet, jotka eivät ole henkilösidonniaisia
- ohjauksessa hyödynnetään tavoitteiden ja tarpeiden mukaisesti monipuolisia menetelmiä, esim. ryhmäohjaus, pienryhmäohjaus, henkilökohtainen ohjaus, verkko-ohjaus

4. Ohjaussuhde on luottamuksellinen ja tavoitteellinen

- ohjaussuhteen rakentaminen aloitetaan opiskelijan opintojen alussa ja sitä ylläpidetään koko lukio-opintojen ajan
- ohjauksen rakenteet, tavoitteet ja työnjako ovat selvät kaikille toimijoille
- henkilöstö tekee aktiivista yhteistyötä opiskelijan ohjaamiseksi opiskelijan tarpeita kunnioittaen

5. Opiskelija oppii ohjauksen avulla vahvistamaan omaa toimijuuttaan ja vastuullisuuttaan

- ohjaus on tavoitteellista ja kunnioittaa opiskelijan elämän kokonaisuutta
- opiskelija oppii ottamaan vastuuta opintojensa etenemisestä
- opiskelija oppii ohjauksen avulla tekemään jatko-opintosuunnitelman sekä ura- ja elämänsuunnittelua
- opiskelijoiden keskinäistä vertaisohjausta tuetaan ja kannustetaan

6. Verkostoyhteistyö korkeakoulujen ja työelämätoimijoiden kanssa on aktiivista ja säännöllistä

- muiden oppilaitosten, työ- ja elinkeinoelämän sekä korkeakoulujen ja yliopistojen yhteistyöllä tuetaan opiskelijan valmistumista toiselta asteelta, sujuvaa siirtymistä jatko-opintoihin sekä vähennetään keskeyttämistä
- yhteistyöllä luodaan rakenteita, jotka mahdollistavat tarvittaessa opiskelijan joustavan siirtymisen toisen asteen oppilaitoksesta toiseen

7. Ohjauksen toimijoilla on vahva osaaminen

- ohjauksen kokonaisuudesta vastaavat opinto-ohjaajat yhdessä rehtorin kanssa
- oppilaitoksessa ohjauksen toimijat ohjaavat opiskelijaa omasta perustehtävästään käsin
- ohjauksen toimijat kehittävät omaa osaamistaan jatkuvasti

8. Fyysiset tilat ja laitteet ovat ohjauksen kannalta tarkoituksenmukaiset

- ohjauksen toimijoilla on käytettävissään asianmukaiset tilat ja välineet
- lukion tilat ja laitteet mahdollistavat myös verkko-ohjauksen
- sähköiset ohjausvälineet ovat helposti opiskelijoiden saatavilla ja käytettävissä

9. Opiskelija saa ohjausta jatko-opinto- ja urasuunnitteluun koko lukioajan

10. Lukiossa toteutetaan ohjauksen kursseja, jotka tukevat opiskelijan jatko-opinto- ja työelämävalmiuksien kehittymistä

- Kurssikuvaukset ovat opetussuunnitelmassa.

11. Jatko-opinto- ja urasuunnittelu on sisällöllisesti laadukas prosessi

1. vuosi:

- lukio-opintojen suunnittelu
- opintosuunnitelman aloittaminen: A. Opiskelusuunnitelma, B. Ylioppilastutkintosuunnitelma, C. Jatko-opinto- ja urasuunnitelma
- orientoituminen omien opintojen ja tulevaisuuden vaihtoehtojen pohtimiseen

2. vuosi:

- jatko-opinto- ja työelämäetietouden hankkiminen virtuaalisissa ja autenttisissa ympäristöissä
- oman opintosuunnitelman ja jatko-opiskeluvaihtoehtojen yhteensovittaminen
- jatko-opintosuunnitelman työstäminen
- opiskelijan vahvuuksien ja kiinnostuksen kohteiden kartoittaminen uraohjauksen työkalujen avulla

3. vuosi:

- oman jatko-opintosuunnitelman tarkentaminen
- jatko-opintoihin hakeminen
- jatko-opintotietouden hankkiminen virtuaalisissa ja autenttisissa ympäristöissä

Valmistumisen jälkeinen ohjaus:

- opiskelijalla on oikeus jatko-ohjaukseen vuoden ajan valmistumisen jälkeen

12. Ohjaus on riittävää ja se on tasapuolisesti saatavissa

- suositus opiskelijan käytössä olevaksi laskennalliseksi ohjausresurssiksi on
 - Yksi päätoiminen opinto-ohjaaja 200–250 opiskelijaa kohden
- mahdollistaa jokaiselle opiskelijalle henkilökohtaisen ohjaustapaamisen vähintään kerran lukio-opintojen aikana
- mahdollistaa lisäksi yksilöllisiin ohjaustarpeisiin oikea-aikaisen opinto-ohjauksen

13. Opinto-ohjauksen eettisinä peruseriaatteina ovat

- ohjattavan kunnioittaminen
- luottamuksellisen vuorovaikutuksen edistäminen
- rehellisyys ja hienotunteisuus
- ohjattavan hyvinvoinnin ja tasa-arvon edistäminen
- ajantasaisten vaihtoehtojen monipuolinen esille tuominen

- ohjaaminen tiedon kriittiseen arviointiin (SOPO ry:n eettisistä periaatteista mukailtu)

Ohjauksen keskeiset käsitteet

ohjaus, yksilöohjaus, vertaisohjaus, pienryhmäohjaus, ryhmäohjaus, jatko-opinto-ohjaus, uraohjaus, opiskelijan elämänhallinnan ja toimijuuden tukeminen, opiskelijan vahvuuksien kartoittaminen, toivon luominen ja ylläpitäminen, opintojen suunnittelu ja tavoitteiden asettaminen

Ohjauksen tehtävät ja tavoitteet

Ohjauksen tehtävänä on tukea opiskelijaa koko lukio-opintojen ajan. Tavoitteena on opiskelijan toimijuuden tukeminen, vahvuuksien kartoittaminen, toivon luominen ja ylläpitäminen sekä tavoitteiden asettaminen sekä opinnoissa että urapolulla.

Opiskelijoiden tavoitteita lukio-opintojen suhteen kartoitetaan jo opiskelupaikan vastaanottamisen yhteydessä. Opiskeluhuollon toimijat tukevat opintojen alussa opiskelijoiden opiskelu- ja tavoitteenasettelutaitoja sekä elämänhallinnan tunnetta. Opiskelutaidoissa ohjaamiseen kiinnitetään erityistä huomiota kunkin opintojakson alkuvaiheessa. Tästä ovat vastuussa ennen kaikkea aineenopettajat. Ohjauksella tuetaan opintojen etenemistä opiskelijan asettamien tavoitteiden mukaisesti ja ennaltaehkäistään opintojen hidastumista ja keskeytymistä.

Lukiossa kehitetään konkreettisia tukirakenteita, joilla tuetaan opiskelijoita saamaan opinnot valmiiksi määräajassa.

• Koko lukioaikaa koskevat ohjauksen tavoitteet

Ohjauksen tavoitteena on kannustaa opiskelijaa aktiiviseen osallistumiseen ja vastuun kantamiseen henkilökohtaisen opintopolun suunnittelussa. Ohjauksen hyvistä ja selkeistä toimintarakenteista huolehtimalla edistetään opiskelijoiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia saada laadukasta ja riittävää opinto-ohjausta.

• Oppiainekohtaiset ohjauksen tavoitteet

Kunkin opintojakson alussa pidetään orientointitunti, jolla kerrataan kyseiseen oppiaineeseen liittyviä opiskelutapoja ja tuetaan opiskelijan tavoitteenasettelua. Aineenopettaja seuraa opiskelijan suoriutumista ja tarjoaa tarvittaessa tukimuotoja. Opetuksessa kiinnitetään huomiota työrauhan säilymiseen ja noudatetaan niin ohjeistettaessa opettajan laatimaa istumajärjestystä. Opiskelijalla on oppitunneilla mukanaan tarvittavat työvälineet.

Koko koulu ohjaa – ohjauksen vastuunjako

Tässä työnjakosuunnitelmassa eritellään ohjauksen eri toimijoiden vastuualueita, tavoitteita ja keinoja niiden saavuttamiseksi. Tavoitteiden saavuttamisen edellytys on toimijoiden jatkuva tiivis yhteistyö. Ohjauksen toimijoilla on vahva osaaminen, jota he kehittävät jatkuvasti.

Opiskelija

Opiskelija suunnittelee opintopolkunsa ohjauksen eri toimijoiden tuella ja vastaa suunnitelman päivittämisestä ja toteutumisesta. Opiskelija osaa seurata opintojensa etenemistä ja hakeutuu tarvittaessa aktiivisesti ohjaukseen.

Huoltaja

Lukiolaisen huoltajat voivat omalla toiminnallaan ja kasvatustyöllään edistää merkittävästi lukiolaisen opiskelua ja opiskelutuloksia.

- Huoltaja keskustelee yhdessä nuoren kanssa tämän tuntemuksista koulunkäyntiin liittyen. Hän seuraa aktiivisesti nuoren työskentelyä ja opintojen etenemistä sähköistä ohjausvälinettä (Wilma) käyttäen.
- Huoltaja on nuoren apuna arjen suunnittelussa ja aikatauluttamisessa sekä huolehtii omalta osaltaan siitä, että nuoren opiskeluolosuhteet ja -välineet ovat kunnossa.
- Huoltaja kannustaa ja tukee nuorta opiskelemaan aktiivisesti ja antaa positiivista palautetta. Hän ohjaa nuorta hyvään arkirytmiin ja terveelliseen elämäntapaan.
- Huoltaja selvittää viipymättä alaikäisen nuoren poissaolot ja ottaa yhteyttä ryhmänohjaajaan matalalla kynnyksellä kaikissa mieltä askarruttavissa asioissa.

Rehtori

Rehtori luo edellytykset onnistuneelle lukion kokonaisohjaukselle järjestämällä riittävät resurssit, tukemalla ohjaajia ja luomalla ohjaukselle suotuisat rakenteet. Rehtori on vastuussa yo-tutkintojen järjestelyistä ja tiedottamisesta.

Apulaisrehtori

Apulaisrehtorin vastuulla on pedagogisen tuen ryhmän toiminta. Ryhmä tukee ja seuraa opiskelun etenemistä ja valmistumista. Apulaisrehtori omalta osaltaan osallistuu em. toimintaan.

Opinto-ohjaaja

- Opinto-ohjaaja ohjaa opiskelijoita lukio-opintojen ja ylioppilastutkinnon suunnittelussa ja toteuttamisessa yhdessä muiden ohjaajien kanssa.
- Opinto-ohjaaja on päävastuussa opinto-ohjauksen kokonaissuunnittelusta.
- Opinto-ohjaajan päätehtävä on opiskelun, jatko-opintojen, elämänsuunnittelun ja uravalinnan ohjaus.

Ryhmänohjaaja

- Ryhmänohjaaja on opiskelijan lähiohjaaja, joka kannustaa ja ohjaa opiskelijoitaan lukio-opintojen ajan.
- Hän työskentelee ryhmäläistensä opintojen sujumisen ja hyvinvoinnin edistämiseksi yhdessä muiden ohjauksen toimijoiden kanssa.
- Lähiohjaajana hän tuntee opiskelijan opiskelu- ja elämäntilanteen.
- Ryhmänohjaajana hän luo yhteisöllisyyttä ja turvallista opiskeluilmapiiriä ryhmässään ja lukiossa.
- Hän osallistuu aktiivisesti uusien ryhmänsä perehdyttämiseen opintojen alkuvaiheessa yhteistyössä tutoreiden ja muiden ohjaustoimijoiden kanssa.
- Ryhmänohjaaja on säännöllisesti yhteydessä opiskelijoihin ryhmänohjaustunneilla ja henkilökohtaisissa tapaamisissa.
- Ryhmänohjaajan tehtävä on seurata ryhmäläistensä opintojen etenemistä ja poissaoloja sekä puuttua ongelmiin mahdollisimman pian. Hän huolehtii myös yhteyksistä huoltajiin ja opiskelijahuoltoryhmään.
- Ryhmänohjaaja käyttää aktiivisesti lukion sähköisiä ohjausvälineitä.

Aineenopettaja

- Aineenopettaja tuntee oman aineensa opiskelutekniikoita ja ohjaa opiskelijaa oppimaan oppimisen taitoja sekä oppitunneilla että opiskelijan valmistautuessa ylioppilastutkintoon.
- Aineenopettaja huomioi opetuksessa ja arvioinnissa myös erilaiset oppijat. Hän selvittää opintojen alkaessa opintojakson keskeiset sisällöt ja vähimmäisvaatimukset sekä tarvittaessa eriyttää opetusta.
- Aineenopettaja seuraa oman aineensa osalta opiskelijan opintojen etenemistä ja antaa perustellusta syystä tukiopetusta.
- Aineenopettaja on selvillä oman aineensa jatkokoulutusmahdollisuuksista ja työelämän tarpeista, ja esittelee niitä oppiaineensa tunneilla.
- Aineenopettaja tekee yhteistyötä jatko-opintoja tarjoavien oppilaitosten ja työelämän kanssa.

Koulusihteeri

Koulusihteeri tuntee lukion rakenteen ja toimintakulttuurin. Asiantuntemuksensa ansiosta hän pystyy neuvomaan opiskelijoita tarkoituksenmukaisesti käytännön tilanteissa.

Erityisopettaja

- Yhteistyössä aineenopettajien kanssa erityisopettaja tunnistaa erityisopetusta tarvitsevat opiskelijat.
- Hän auttaa näitä opiskelijoita löytämään omat opiskelutapansa ja tukee aineenopettajia monipuolisten opiskelumenetelmien käytössä.
- Erityisopettaja huolehtii lukitestiä järjestelystä ja lukilausunnoista. Hän huolehtii testien tuloksista ja erityisjärjestelyjen hakemisesta Ylioppilastutkintolautakunnalta.
- Erityisopettaja laatii tarvittavat pedagogisen tuen suunnitelmat yhdessä ryhmänohjaajan kanssa.

Kuraattori

Kuraattori on lukion sosiaalityöntekijä. Hän tukee opiskelijan kasvua ja elämänsuunnittelua.

Psykologi

Psykologin perustehtävä on auttaa opiskelijoita elämäntilanteeseen ja opiskeluun liittyvissä ongelmissa.

Terveydenhoitaja

Terveydenhoitaja auttaa opiskelijoita hahmottamaan terveiden elämäntapojen merkityksen opiskelun sujumisessa ja elämönhallinnassa.

Pedagogisen tuen ryhmä

Pedagogisen tuen ryhmä seuraa opiskelijoiden opintojen etenemistä. Ryhmän pääasiallisia jäseniä ovat rehtori, opinto-ohjaaja, erityisopettaja, kuraattori, psykologi ja terveydenhoitaja. Muut toimijat osallistuvat ryhmään tarpeen mukaan. Yksilökohtainen moniammatillinen asiantuntijaryhmä perustetaan tarvittaessa.

Yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä

Yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä tukee opiskelijan hyvinvointia sekä ennaltaehkäisee ongelmia ja auttaa niiden ratkaisemisessa. Ryhmä edistää lukion yhteisöllisyyttä ja luo positiivista opiskeluilmapiiriä.

Opinto-ohjauksen muodot

Opetussuunnitelman perusteissa (2019) määritellään, että lukion opinto-ohjausta järjestetään henkilökohtaisena, luokkamutoisena ja pienryhmä- ja vertaisohjauksena.

Henkilökohtainen ohjaus

Lukion opinto-ohjauksen ydintehtävä on henkilökohtainen ohjaus. Tavoitteena on tarjota lukiolaiselle vähintään yksi tapaaminen lukion aikana. Henkilökohtaisten tapaamisten tarkoituksena on lukioaikaisen opintosuunnitelman jatkuva päivittäminen, persoonallisen kasvun ja kehityksen tukeminen sekä jatko-opintoihin ja ammatilliseen suuntautumiseen liittyvien asioiden käsittely. Opiskelijat tietävät, miten ja milloin opinto-ohjaaja on tavoitettavissa.

Vertaisohjaus

Vertaisohjausta käytetään opinto-ohjauksen kurssien oppitunneilla sekä tarvittaessa muulloinkin.

Pienryhmäohjaus

Pienryhmäohjauksessa opinto-ohjaaja tukee ja täydentää opiskelijan persoonallisen kasvun kehittymistä, elämänsuunnittelun ja ammatillisen suuntautumisen hahmottumista. Pienryhmäohjauksessa vertaisryhmän avulla sosiaaliset taidot ja siten myös työelämävalmiudet kehittyvät. Pienryhmäohjaus ohjausmuotona vahvistaa yksilön toimijuutta vertaistensa kanssa.

Opinto-ohjauksen opintojaksot

Opinto-ohjauksen pakollisten opintojen sisällöt määritellään valtakunnallisessa opetussuunnitelmassa. Lisäksi tarjotaan koulukohtaisia valinnaisia opintoja.